

національного університету ім. Т. Шевченка. Серія: Економіка. 2009. Вип. 47. С. 7–11.

2. Тулай О. І. Актуальні проблеми діяльності Пенсійного фонду України. *Проблеми економіки*. 2016. № 1. С. 132–139.

3. Сидор І. П. Державне пенсійне страхування в Україні: сучасні тенденції та виклики. *Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць* / за ред. М. І. Зверякова (голов. ред.) та ін. Одеса: Одеський національний економічний університет. 2018. № 2 (66). С. 210–222.

Воробець Марта Петрівна

студентка 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Карпишин Н. І.

СПОЖИВЧІ ВИТРАТИ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УКРАЇНІ

Домогосподарства здійснюють свої витрати на різноманітні цілі, проте основною метою витрачання коштів є забезпечення життєдіяльності і розвитку усіх його членів.

Витрати домогосподарства – це сукупність платежів, які здійснюються домогосподарством з метою забезпечення його життєдіяльності, що включають витрати на придбання продовольчих і непродовольчих товарів та оплату послуг, інвестиційні витрати, податки на доходи, майно та інші сплачені поточні трансферти. Сукупні витрати включають фактично сплачені грошові витрати домогосподарства, вартість натуральних надходжень, суми пільг та безготівкових субсидій. Оцінка натуральних надходжень здійснюється за середніми цінами купівлі відповідних товарів.

Основними складовими сукупних витрат домогосподарств є споживчі і неспоживчі витрати.

Споживчі сукупні витрати складаються з грошових витрат, а також вартості спожитих домогосподарством продуктів, отриманих з особистого підсобного господарства, суми пільг та безготівкових субсидій на оплату житла, комунальних послуг, суми безготівкових пільг на оплату послуг зв'язку, проїзд у транспорті окремих категорій громадян, безготівкових

пільг та дотацій на путівки для лікування, оздоровлення та відпочинку, на оплату ліків, медичних послуг тощо [1].

Складові споживчих витрат домогосподарств:

- продовольчі витрати;
- непродовольчі витрати;
- оплата послуг.

У розвинених країнах сучасна структура споживання, яка визнана оптимальною, приблизно така: продовольчі товари – 30%, інші матеріальні блага – 70% [2].

Із табл. 1 видно, що частка продовольчих товарів у структурі споживчих витрат домогосподарств в Україні коливається на рівні 55%, що набагато вище від частки, яка вважається оптимальною в розвинених країнах.

Таблиця 1

Структура споживчих сукупних витрат домогосподарств в Україні [3]

Витрати	2016 р.		2017 р.		2018 р.	
	грн.	%	грн.	%	грн.	%
продовольчі товари	3020,83	56,66	3647,49	54,98	4239,43	55,38
непродовольчі товари	1462,31	27,43	1888,41	28,46	2138,49	27,93
послуги	848,39	15,91	1098,22	16,56	1277,52	16,69
споживчі сукупні витрати	5331,53	100	6634,12	100	7655,44	100

Особливих зрушень в розподілі споживчих витрат домогосподарств не відбулося, витрати зростали рівномірно протягом аналізованого періоду. Так, за 2016-2018 роки, обсяг сукупних споживчих витрат зріс на 2323,91 грн. або на 43,48%.

Найбільшу частку в сукупних витратах займають продукти харчування та безалкогольні напої (більше 50%) та житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива (близько 17%), інші витрати є доволі незначними та їхня частка є низькою.

За аналізований період частка продуктів харчування мала незначну тенденцію до зниження (з 53,5% у 2016 р. до 51,76% у 2018 р.), проте цей показник занадто високий, порівняно з країнами ЄС, а якість харчування все ще залишається низькою [3].

Частка споживчих витрат у структурі сукупних витрат домогосподарств за аналізований період становила більше 90%. Це дуже високий показник порівняно із європейськими країнами, де така частка коливається в межах 40-45%. Це спричинено тим, що більша частка доходів громадян витрачається на харчування, реальні доходи постійно знижуються, при чому заробітна плата в українців є найнижчою у порівнянні з країнами ЄС. Це суттєво впливає на рівень життя та добробуту населення країни, а також на стан суспільних перетворень в країні. Тому Україна, враховуючи позитивний зарубіжний досвід, має активно впливати на формування обсягів і структури споживчих витрат домогосподарств та забезпечувати відповідно стабільний і ефективний розвиток.

Література:

1. Фінанси: Підручник / За ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. К.: Знання, 2008. 611с.
2. Юхименко П. І., Федосов В. М., Лазебник Л. Л. та ін. Теорія фінансів: Підручник / За ред. проф. В. М. Федосова, С. І. Юрія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 576 с.
3. Витрати і ресурси домогосподарств України у 2016-2018 рр. (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств): Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 10.03.2020).

Гайдар Діана Ігорівна

студентка 3 курсу факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Петрушка О. В.

БЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

На сьогодні одним з основних елементів формування бюджету країни є бюджетне регулювання. Метою бюджетного регулювання є перерозподіл фінансових коштів з одного бюджету до іншого. Це процес є безповоротним і безоплатним. Бюджетне регулювання здійснюється для